

Oude kerk, zondag 28 februari 2021

ds. G.J.A. Veening

~~Gelezen: 1 Koningen 19:9-18 en Marcus 9:2-10~~

5 Titel: Bergen.

Gemeente van onze Heer Jesus Christus.

Bergen hebben voor mij iets fascinerends. Ik kan enorm genieten van het beklimmen van een berg, vooral als ik het gevoel krijg dat ik bijna boven ben. En dan het moment dat ik merk dat het fietsen weer wat gemakkelijker wordt en ik als het ware

10 de berg overwin. Dat moment vlak voor de top, nog een paar meters en daarna kan ik heerlijk naar beneden gaan. Maar eerst even afstappen en genieten van het uitzicht. Achterom kijken, daar ben ik geweest. Ik heb het toch maar gedaan.

Bergen hebben ook andere associaties, je kunt tegen iets op zijn als tegen een berg, een berg kan model staan voor iets zwaars, iets moeilijks, waar je tegen aan loopt.

15 In de bijbel zijn bergen nog wel eens plekken van openbaring. De wet, de tien woorden, zij zijn verbonden met een berg, met de Sinaï die ook Horeb wordt genoemd. Mozes keek aan het einde van zijn leven uit over het land dat zijn volksgenoten binnen zouden gaan en toen stond hij boven op een berg. Een openbaring, iets wordt zichtbaar of hoorbaar op een berg. Bijna alsof je op een berg

20 dichter bij God bent.

In de gedeelten die vanmorgen gelezen zijn spelen bergen een rol. Elia is bij de Horeb, Jesus neemt drie van zijn leerlingen mee een hoge berg op. Elia is bij de Horeb en het is de vraag of hij ook daadwerkelijk de berg op gaat. Het is niet de vraag of hij mentaal op een berg is. Nee, mentaal zit hij in een dal. Hij heeft het

25 gehad. En hiervoor spreekt hij de wens uit te sterven, Elia zit er door heen. Hij heeft zich met alles wat hij heeft ingezet voor de goede zaak, voor recht, voor het eren van God, gestreden tegen afgoden en nu wordt hij zelf bedreigd. Hij heeft waarschijnlijk niet alles goed gedaan, maar veel wel en het brengt hem niets. Het is de vraag of het überhaupt wel iets brengt. In deze tijd zou je zeggen dat Elia een burn-out heeft. In

30 een dal dus, bij een berg, bij de berg waar de tien woorden gegeven zijn. Bij de berg waar iets van God zichtbaar werd en wordt. Bij de berg waar geschiedenis geschreven is, de geschiedenis van het volk van Elia. Daar op die plaats dus, bij de berg, in een dal. En hij wordt meegenomen de berg op, in ieder geval figuurlijk. Elia mag twee keer zijn verhaal doen, zijn klacht uitspreken zonder dat hij onderbroken wordt. En hij hoort de beloftes van toekomst, van werk dat door gaat, zijn inzet voor

de goede zaak, door anderen voortgezet. Deze beloftes hoort hij en hij ziet en hoort een krachtige windvlaag, hij ziet en hoort vuur, hij ziet en hoort een beving, en God is niet in het geweld, God is aanwezig in het geluid van een dunne stilte. Het geluid van een dunne stilte, het is het geluid van de berg, de berg van openbaring. Niet vast te pakken en je kunt je afvragen wat Elia dan hoorde. Stem die de stilte niet breekt. De stilte die God toezingt. In alle kwetsbaarheid, in alle breekbaarheid, adembenemend. Waarbij je als vanzelf gaat fluisteren. Dat geheel-andere, die geheel-andere, kun je die zien met je eigen ogen? Elia slaat zijn mantel voor zijn gezicht. En misschien betekent dat dat hij op dat moment zijn eigen kwetsbaarheid en breekbaarheid

45 terdege realiseert. Terwijl God deze kwetsbaarheid en breekbaarheid van een mens niet zal bedreigen. Verderop staat wel dat mensen gedood zullen worden maar dat is niet direct de wil van God. Dat doen mensen, sommige mensen. God bedreigt niet de kwetsbaarheid, laat de kwetsbaarheid van kwetsbare en weerloze mensen zijn. Het

50 geknakte riet zal God niet breken. En zo is er toekomst, zo komt er rust voor Elia, zo
mogen zijn woorden van klacht klinken, deze mens in een dal, die een berg op
gevoerd wordt.

Jesus neemt drie van zijn leerlingen een berg op, een letterlijke berg waarschijnlijk.
En op die berg gebeurt veel. Veel is er te zien, veel te horen, Jesus die verandert van
gedaante, zijn ware gestalte wordt zichtbaar. Jesus die spreekt met Mozes en met
55 Elia. Twee mensen die een bijzonder einde hebben meegemaakt. Twee mensen die
in de geschiedenis van het volk van Jesus een grote rol hebben gespeeld, twee
mensen met fouten en met heel veel goede daden. En helemaal terecht wil Petrus
dan drie tenten opzetten, voor Jesus één, en voor de andere twee ook elk één.
Petrus dacht aan de geschiedenis, en aan het loofhuttenfeest als verbinding met de
60 geschiedenis van het volk. Petrus wil wel op de berg blijven en de anderen de
gelegenheid geven op de berg te blijven, op deze plaats van openbaring. Jesus die
de Zoon genoemd wordt op deze berg, een stem uit een wolk als een stem uit de
geschiedenis van de tocht door de woestijn toen er ook een wolk was.
Petrus wil wel op de berg blijven, Jesus daalt af naar het dal. Het dal waarin
65 voorlopig gezwegen moet worden totdat de leerlingen mogen spreken over wat ze
hebben gezien. Eerst de opstanding uit de doden, eerst het lijden, het dal van het
lijden, het dal van het sterven en dan de berg van de opstanding. En op die berg mag
gesproken worden.

Bergen als plaatsen van openbaring en andersom is openbaring als een berg, als de
70 top van een berg. De openbaring dat God er is, ondanks dat God wordt ontkend.
God kan verzwegen worden, God kan niet doodgezwegen worden, het geluid van
een dunne stilte kan overschreeuwd worden en overstemd en blijft toch aanwezig in
alle kwetsbaarheid en breekbaarheid. In de veerkracht van de mens, in de veerkracht
van de mensheid ook. Hoe diep het dal van een mens of van de mensheid ook is,
75 hoe snijdend de terechte klachten, hoe groot ook de verduistering van onbegrip mag
zijn, hoe groot ook de angst voor ziekte en dood mag zijn, hoe diep het dal dus, er is
een berg om op te gaan, een berg om te winnen. Een berg waar de ander jou op
voert, je meeneemt de hoogte in, een hoogte zonder hoogtevrees. Een berg waar de
ander, een Ander je mee naar toe neemt. Om te laten zien wat er ook is, en zo zie je
80 dan ook je eigen gezicht. Zo hoor je dan ook je eigen stem, zoals in het oor van de
ander. Zo zie je je eigen gezicht als in het oog van de ander, die jou ziet en jou hoort.
Toen ik de berg op fietste en nog lang niet bij de top was, nog lang niet de berg had
overwonnen, waren er mensen die me toeriepen "Courage", heb moed, je hebt
moed. Misschien zagen ze mijn kwetsbaarheid en breekbaarheid, mijn moeite op dat
85 moment. Ze zagen mij in ieder geval, ik voelde me gezien en ik hoorde hun stem, als
een stem van degene die mij ziet. Een stem die naar mijn beleving dicht bij een
dunne stilte komt. Een stem die lijkt op een hand op de schouder. Een stem die er is,
die klinkt en die weet van de dalen, die weet van de bergen, die weet van het leven.
Een stem, de stem klinkt in de geschiedenis en in elke tijd. De stem van de dunne
90 stilte klinkt in elk leven. En wacht totdat wij oren hebben om te horen. Deze stem van
de dunne stilte wacht totdat wij stem hebben om te spreken en om deze stem van de
dunne stilte te laten klinken. Wacht totdat wij handen en voeten hebben om recht te
doen, om vrede te stichten, God te loven en te prijzen.

Wij mogen gaan over bergen en dalen. Jij en ik en met elkaar of alleen gaan we de
95 wegen. Zien wij bergen, ervaren wij bergen van openbaring. Omdat God er is, omdat
wij tekens van God zien en horen. Stemmen als van een dunne stilte, de
overweldigende schoonheid van het leven. Het licht in onze ogen, de muziek in onze

oren, de beloftes die er zijn. Wij mogen gaan over bergen, niet altijd om die te overwinnen als op een fiets, ook om te winnen. Amen.